

*nem a se-
diff non le-
vi conatu-
ra probatur
ex terra S.
itinerario
Ant. de Ca-
stillo lib. 1.
c. 4. sub fin.*

Syrus.
Pagnin.

Auctor. 1.
vers. 11.

318.
Psalm. 67.
vers. 5.

obliquam Occidentis plagam, ut sa-
cratissimi pedis sinistri Christi Do-
mini vestigium, plantaque demon-
strat, & hodie visitur. Itaque ratio-
ne loci, & situs montis Oliveti, qui
est ad Ierosolymæ ortum, David
ceccinit de præterito pro futuro, Do-
minum in cœlum cœli ascendisse, ad
Orientem: id est, ut dicebamus,
Ex Oriente, respectu Ierosolymæ Ur-
bis. Quod probat sua lectio Syrus
legens, *Ex Oriente*; & Pagninus in
sua margine, *Ab Oriente*. Adnotare
licet pro dictorum confirmatione,
nullum hodie Sanctuarium conspici
in tribus Oliveti montis cacumini-
bus, nisi unum Septentrionem ver-
sus collocatum, in quo Apostoli af-
picientes Dominum cœlum petere
audiverunt Angelicum oraculum:
Viri Galilai, quid statis aspicientes
in cœlum? Hic Iesus qui assumptus est
à vobis in cœlum, sic veniet. Si enim
Apostoli ad Aquilonarem montis
verticis partem stabant, Christo as-
cendente: ergo Christus versus il-
los faciem habens ascendit cœlum ad
Aquilonem respiciens; nam Apo-
stoli necessariò faciem Christi ascen-
dantis videre anxiè quærebat. Re-
tè sub Sacello dicto hodie, *Viri Ga-*
llai, perpendiculariter ad radices
Septentrionales montis Olivarum
visitur *Maria Santissimæ* urna, sive
locus in Iosaphat Valle, è quo &
ipsa assumpta est in cœlum, ut staret
à dextris Filii.

Oraculum illud ejusdem Psalm. 67.
vers. 5 nobis oppositum suprà nu-
mero 311. Iter facite, & qui ascen-
dit super occasum, Dominus nomen
illius ad litteram non de Domini Iesu
ascensione in cœlos intelligendum
venit: alijs sibimet contrarius Psal-
tes Ascensionis Christi propheticè
decantasset modum, nunc ad Occi-
dentem, nunc verò ad Orientem Do-
minum ascensurum in cœlum enunciando. Vulgatam lectioñem ample-
etendo LXX. *occasus* partes respi-
cit Palestina, in quas Dominus Is-
raëlitæ ductando, tanquam in curru
(ipso in cœlo) equitans, ut triumphator ex Agypto ascendebat. Id-
circò Psaltes hanc Dei victoriam
rememorans, jubet iter sternere,
æquare vias, lapides è semitis tollere,
spinæ & offendicula removere. In

spiritu autem Psaltes vocatos ab
Occidente ad Fidem alloquitur, ut
in se ipsis, & animo, & spiritu viam
ipsi Domino præparent adventanti:
quasi nos specificè respiciens, qui
in his occiduis orbis, respectu Ie-
rosolymæ, immò & Europæ, novæ
Hispaniæ, Peruanique regni re-
gionibus commoramus. Faciunt ad
præsentem notatiunculam compro-
bandam verba Gilberti Genebrardi
ad citatatum psalm. vers. 5. sic lo-
quentis: Locus nobis, qui versamur
*Indias Occi-
dentales ha-
benes Da-*
*vid in pri-
rietu suo*
cantu sola-
*Genebrar-
dus.*
Abulensis.
D. Greg. Mag.
Hechal, i.e.
*εβ Τem-
plum, à qua*
*radice He-
braica de-
duum?*
Burgensis.
*Rabbi Da-
vid.*
*Bahara-
both, quid*
*apud He-
breos.*
Chald.
Lect.
Deuter.
c. 33. vers. 2.
Bethlehem

Pagnius.
Ant. Agell.
Et

Idem.

Et paulò infra de eodem Psalte sub-
jungit: *Ad victoris gloriam etiam hoc*
commemorandum putavit, quod olim
ille (Deus) Agyptios, & Moabitæ
straverit, & triumphali specie per
Occidentis, & Arabia campos, tan-
quam curru vetus, in Palestinam
suum exercitum duxerit. Quod Judæi
communiter ad Occidentem orarent
conversi, tunc accidit, quando in
Tabernaculo, & post in Templo
*Sanctum Sanctorum Orientem res-
piciens, ad Occidentem habebat si-
tum: unde alii Judæi, qui sub vexilo*
Ruben peregrinabantur, contra
Aquilonem orabant, ex Abulense
queat. 2. sup. caput 19. Exodi. Alii,
qui in Occidente erant, versus
Orientem: & qui in Aquilone, uti
qui in Babylone tenebantur captivi,
ad Austrum suas fundebant conti-
nùo preces. Locus ille Psalmi 10.
vers. 5. non intelligitur de materiali
Templo, quod nondum tempore
Psalts extructum erat; sed de Tem-
plo divina Majestatis. Nam vox ἡβ
Hechal, posita in prædicto contextu
Psalmi, loco illius, Templo, deduci-
tur à ἦβ, Iachol, quod est posse; ac si
diceret Psaltes: Dominus in potestate
Majestatis sua, Dominus in cœlo se-
des eius.

319. 319. Ad ultimam objectionem ex cap. 3.
vers. 3. Abacuc, Deus ab Austrō ve-
niet, id est à Meridie, ut Pagninus
legit, dicimus nullam vim antedi-
ctis à nobis afferre; quia Propheta
non loquitur de parte aliqua cœli,
è qua Dominus visibiliter descen-
surus esset, & in quam esset iterum
ascensurus: sed de Domini descensu
in Sinaï montem, ad dandam populo
suo legem, alludente Vate ad illud
Deuteronomii cap. 33. vers. 2. ubi
legitur: *Dominus de Sina venit, &*
de Seir ortus est nobis. Sinaï enim,
Theman, sive Seir, respectu Judææ,
Australes & Meridionales regiones
sunt, in deserto Arabiæ Petreæ, ubi
etiam mons videtur Pharan. In spi-
ritu autem videbat Abacuc Domi-
num venturum tempore legis Gra-
tiae, ad liberandum humanum ge-
nus, ab Austrō, sive à Meridie: nam
Bethlehem, ubi natus est Christus,
& in terris visus est, ad Austrum
est Jerosolymæ, ab ea dista per sep-
tem mille passus. Nunc circa Eze-
R.P. Mart. del Castillo. Paneg. Mar.

chiel visionem dicimus, Templum ubi
Ierosolymitanum ei ostensum in vi-
sione, non fuisse fundatum ad Iu-
dææ Austrum, sed erat ad Austrum,

ubi fuit

fit

erat

*Polus Ar-
ticus, sive
Hymnali,
anagogicè
Beatorum
designat
Requiem.*

*Eccles. in
Offic.*

*Hymn.
S. Franc.*

*Eccles. in
Offic.*

*Tobit
cap. 13.
vers. 23.*

*Lucas c. 10.
vers. 33.*

320.

*Historia
Evangelii,
Intravit
Iesus in
quoddam
castellum,
expeditur,
& narratur.*

*Aethiop.
Lect.*

hoc in sensu Santa Ecclesia plu-
talem numerum pro singulari usur-
pans, Arcticum Polum, gloriæ Bea-
titudinis sedem repræsentare pangit
in Hymno majori Dominicæ ad Ma-
tutinum :

*Et expiatos fardibus,
Reddat Polorum sedibus.*

Et in singulari, Ecclesia Seraphica
de S.P.N. Francisci transitu, in
Hymno pro Vesperis secundis de-
cantat:

Demptum solo, datum Polo, &c.

Et in primis Vesperis Archangeli
Gabrielis, ad diem 24. Martii.

*Qui Polit tandem teneamus autam,
Semper ovantes.*

Hoc igitur coelesti Polo, in eodem
Sponsi fedens throno Deipara, dabit
semper odorem suum, quæ auxilia-
trix hominum, exaltata in gloria,
sicut Jerusalem gloriosissima animata:
cui cum Tobia Seniore devotissimè
fas sit canere: *Benedictus Dominus,*
qui exaltavit eam, & sit Regnum ejus
in secula seculorum Amen.

*Factum est autem dum irent,
& ipse (Iesus) intravit
in quoddam castellum: &
mulier quædam Martha no-
mine exceptit illum in do-
mum suum: & huic erat
soror nomine Maria, &c.*

Luce cap. 10. vers. 33. & seqq.

Præsentis XIX. Illustrationis ti-
tulum Lectori benignissimo, ac sa-
pientissimo fuit pollicitum, Evange-
lice lectionis suprapositæ, quæ ad
Assumptione Deiparæ decantatur,
enucleationem non omittendam, ve-
rùm aliqua luce enodatam, hoc in
loco præstare. Idcirco promissi stan-
do, sic claram litteram amplectimur,
sicut notissimam adnotamus histo-
riam. Perambulante in Iudea Chri-
sto cum Discipulis suis prædicatio-
ni jam deditis, *Factum est*, ut dum
ipse Dominus Iesus anno ætatis suæ
33. die 14. Februarii, in die Lunæ,
cum suis iret, & à Ierusalem ascen-
deret per viam quæ intersecat
Bethaniam, intravit in quoddam ca-
stellum, vicum, pagum, sive civi-
tatem, ut habet Aethiopica lectio, in

qua per mulierem, *Martham* no-
mine visus, illius in propria excep-
tus est domo. Huic erat soror natu-
minor, nomine *Maria* (utraque au-
tem erat germana Lazari) quæ Do-
mino appropinquans, sedit secus pe-
des ejus, & mellifluis Iesu verbis
rapta, attentè nimis ipsum audie-
bat, dum *Martha* sedula nimis
circa frequens ministerium, de hos-
pitio Domini lacescebat. Conquesta
est de sorore *Martha*, eo quod in
tanto negotio *Maria* nullum præsta-
ret obsequium. Qua de causa Domi-
num interpellavit præcipere suæ so-
rori *Maria* ei ferre opem, atque in
domestica negotiatione juvare. Re-
spondens autem Dominus testatur
Martham plurimum esse solicitam,
& circa diversa turbari: *Martha,*
Martha sollicita es, &c. addens:
Porrò unum est necessarium; id est,
uno cibo opus est, nonnullis fercu-
lis; natura enim ad refectionem
paucis contenta est. Ac si diceret
Præceptor noster: *Scito, o Martha,*
quod etsi bonum sit quod tu facis
ministerium; melius tamen, & eli-
gibilius censemur quod *Maria* facit,
audiendo Dei verbum, in quo opti-
mam partem elegit (meliorem scilicet;
nam ibi ponitur more Hebraico
positivum pro comparativo,) quæ
non auferetur ab ea. Exposita brevi-
ter littera, operæ pretium duxiimus
apponere hæc verba S. Vincentii
Sermone 1. de Assumptione B. Mariae
Ferreri. S. Vincent.

*Maria my-
sticum est
animatum
castellum:
est etiam
Pagus &
Vicus, quo
sunt?
Sup. III. 17.
num. 281.
Festus.*

ne

ne Domini, de vita activa in Mar-
tha, & de contemplativa in Magda-
lena, erga Deiparam in prædicta
concione prosequitur. Nos ergo su-
pra litteram mysticos sensus rimando,
Assumptionem Deiparae in celos,
anagogicè etiam, quantum inscritæ
libuerit nostræ, persecutabimur.

321.

*Petr. Co-
mest. c. 65.
Factum est,
Vox est em-
phatica, in
sacris.*

*Factum est autem dum irent. Alii,
Dum ascendenter Iesus. Vox est em-
phatica ly Factum est, magnum in-
nuens mysterium; immo ipsum jam
ex toto perfectum, & completum
indigrens, consummatum arguit,
ut Genes. 1. vers. 5. Talis fuit *Maria*
Deiparae, & Dominæ nostræ in
celos Assumptio mysteriis plena, in
consummata & perfectissima gloria
terminata, & in gloriosissima coro-
natione perfecta. Dum irent, Iesus
scilicet, & Discipuli; omnes enim
Apostoli ministerio Angelorum Ie-
rusolymam iverunt: & Christus Iesus
descendens è throno, obviam fuit
eanti in cœlum Deiparae. Ascen-
dente igitur Christo in Ierusalem
terrestrem, typicè suum præsignavit
in celos ascensum in eodem Oliveri
monte, ex parte Orientali, è quo
nunc intravit in quoddam castellum,
in quendam pagum, sive vicum. Ca-
stellum animatum Virgo M A R I A
est, omnium ferè consensu Patrum:
muro denique vallatum, ad quod
nullus fuit accessus peccati. Pagus,
aut vicus mysticus est Deipara: nam
si pagus, teste Festo, ἀπὸ τῶν πηγῶν,
Apὸ τῶν πηγῶν, dicitur, videlicet
à fontibus, ut tam hominibus, quām
animantibus sit proxima, & facilis
adaquatio: *Maria* fons signatus, in
Assumptione sua fons fuit ascendens
de terra in cœlum, ad irrigandum
omnes suos gratarum fluentis: quin
& in suo ascensu in cœlum *vicus* fuit
odoramentorum fragrantia plenus
(Horatius lib. 2. epist. 1. num. 269).*

Horatius.

*Deferar in vicum, vendentem thus,
& odores.*

Romæ enim erant vicus Thurarius,
& Unguentarii duo, major, &
minor,) & fragantiis optimus,
de qua adstupent Angeli, & Can-
ticorum 3. vers. 6. dicunt: *Quæ
est ista, que ascendit per desertum,*
*qui tota vita Virginis Marie in eo
comprehenditur. Hæc ibi S. Vincen-*

tius, qui allegoriam de Incarnatio-

*mystero Sponsus, postquam dile-
ctam ab odoramento vestimentorum
laudavit, illico illam signatum ap-
pellavit fontem, Cantic. 4. vers. 10. Cantic. 4.
& 11. Non in castellum, non in vi-
cum, aut pagum tantum, sed in ci-
vitatem fuisse Iesum ingressum,
Aethiopica translatio refert: nam Ma-
ria omnibus omnia facta, castellum est Leg. Aethiop.*

*militantibus: Pagus, & vicus rusti-
cis: sicut civitas est nobilibus. Id
omne adnotandum inveni de Mariæ
Transitu, apud Hieronymum Nata-
lem annot. I. hisce verbis: Propter Nat.
humilitatem Maria excellentem, Ca-
stellum dicitur, sive vicus, receptus le extende-
scilicet, & requies brutorum, & ho-
minum ex agris: ut ad Maria uni-
versale patrocinium mortalium & re-
fugium, castellum reserre possimus.*

Tot enim symbolis refugii & auxilii
Maria assumpta in cœlum figuratur,
quia in cœlo stans à dextris Filii,
melius nostras attendit miseras,
quām cùm erat in vivis. Magna
enim erga miseros fuit misericordia
Marie adhuc exulantis in mundo:
sed multo major erga miseros est mi-
sericordia ejus jam regnantis in cœlo,
aiebat noster Doctor Seraphicus in
speculo B. Virgin. lett. 8. subdens: Ma-
jorem per beneficia innumerabilia nunc
ostendit hominibus misericordiam, qua
magis nunc videt innumerabilem ho-
minum miseriam. Christus igitur af-
cendens Ierosolymam, sese figura-
vit ascensurum in cœlum, daturum
que dona hominibus. Intrat igitur
nunc in Maria Castellum, non mo-
dò ut dona hominibus impertiatur
interventu Mariæ, sed ut se illi de-
bitorem constituat. Hospitatur enim
primo in Mariæ domo, & castello;
ut ipse Dominus posteā idem re-
pendens Mariæ, ipsam in æternum,
& valde gloriosum excipiat hospi-
tium. Denique dum irent, intravit
Iesus; quippe non vocatus, nec forte
expectatus Christus, sicut altera vi-
ce, in Maria intrat castellum: ut in-
natur Assumptionis Maria die, cœ-
lum ipsum & Deum ad terricolas ad-
ventare, etiam non advocatum.

*Sic vulgariter expendebat Anto-
nius de Escobar & Mendoza tom. 5.
in Evangelia Sanctorum, lib. 12. nos venit.
sec. 1. observ. 4. num. 34. dicens: Ant. de Es-
cobar. En la Assumption de Maria, se nos*

*S. Bonavent.
Maria af-
fendens ex-
colum, majori
misericor-
dia statuit
erga mis-
eros quam
cum in vi-
vis esset quo
intellexit*

*Christus af-
cendens le-
rosolymam
cœli ipsum,
prius Ma-
ria subin-
trat domi-
cium e*

*romæ enim erant vicus Thurarius,
& Unguentarii duo, major, &
minor,) & fragantiis optimus,
de qua adstupent Angeli, & Can-
ticorum 3. vers. 6. dicunt: *Quæ
est ista, que ascendit per desertum,*
*qui tota vita Virginis Marie in eo
comprehenditur. Hæc ibi S. Vincen-**

tius, qui allegoriam de Incarnatio-

*colum, aus-
eo Denu,
in die Al-
sampionis
Deipara,
etiam non
vocatus ad
cobar.*

L 3 entra